

ಭಾರತೀಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್-19 ರ ಪರಿಣಾಮ

ಲೋಹಿತ್.ಎಸ್¹

ಪೀಠಿಕೆ

21ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೋರೋನ ಎಂಬ ಮಹಾಮಾರಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2003ರಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಕಂಗಡಿಸಿದ್ದ ಸಾಸ್ರೋ ವೈರಸ್‌ಗೂ ಈ ವೈರಸ್‌ಗೂ ಜೀವವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದು, ನೇರವಾಗಿ ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಕೋರೋನಾ ವೈರಸ್ ಹರಡುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮೇಲೆ, ಕೆಲವು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ದೇಶದಲ್ಲಿ 40 ದಶಲಕ್ಷ ಜನರ ಉದ್ಯೋಗ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಸಂಘಟಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ಕೋರೋನಾ ವೈರಸ್ ಎಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ವೈರಸ್‌ಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪು, ಈ ವೈರಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವೈರಸ್‌ಗಳು ಕೇವಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವೈರಸ್‌ಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಶೀತದಂತಹ ಲಘು ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲಾಗದ ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಸೋಂಕನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕಾಡುವಂತಹ ಕೋರೋನಾ ವೈರಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಲವು ವಿಧಗಳು ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ‘ಮೆಸ್‌’ ಮತ್ತು ‘ಸಾಸ್‌’ ವೈರಸ್ ಸೇರಿವೆ.

ಚೀನಾದ ವುಹಾನ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೋರೋನ ವೈರಸ್ ಕಾಯಿಲೆ (ಕೋವಿಡ್-19) ಶೀಫ್ತುವಾಗಿ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹರಡಿತು, ಅನೇಕ ಪ್ರಕರಣಗಳು ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. 2020ರ ಮೇ 8ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 56,342 ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕರಣಗಳು ವರದಿಯಾಗಿವೆ. 1.34 ಶತಕೋಟಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಕೋರೋನಾ ವೈರಸ್ ಹರಡುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಏಕವಿಕಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಒಹು ತಂತ್ರಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪೂಟೇಶನಲ್ ಮಾಡಲಿಂಗ್, ಸಂಶ್ಯಾಶಾಸೀಯ ಪರಿಕರಗಳು ಮತ್ತು ಹರಡುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ತ್ವರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇರಿವೆ. ಭಾರತದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯವು ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿ ಕೋವಿಡ್-19 ಹರಡುವುದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು

¹ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾತ್ಮಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಅಕ್ಷರ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ಹೆನ್ನ್‌ಮುಂಬಾಪುರ, ಜೆ.ಎನ್.ಎನ್.ಎ.ಜ.ಕಾಲೇಜ್ ಎದುರು, ಅಕ್ಷರ ನಗರ, ತಿಪ್ಪನ್ಹೆಗ್ಗು.

ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಯುದ್ಧ ಕಾಲದ ಪ್ರೋಚೋಕಾಲೋಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ವೈರಸ್ ಹರಡುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 2020ರ ಮಾರ್ಚ್ 25ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ 55 ದಿನಗಳ ಲಾಕ್ ಡೌನ್ ಅನ್ನು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು.

2020–21ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದೊಂದಿಗೆ ಕೊರೋನಾ ವೈರಸ್ ಪರಿಣಾಮಗಳು 150 ದೇಶಗಳ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿವೆ. ರೆಸ್ಯೋರೆಂಟ್‌ಗಳು, ಆಹಾರ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ವಿತರಣಾ ಪೂರ್ವಕೆದಾರರಂತಹ ಸೇವಾವಲಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ.

ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ರೆಸ್ಯೋರೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ನ್ಯಾಷನಲ್ ರೆಸ್ಯೋರೆಂಟ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (ಎನ್.ಆರ್.ಎ.ಎ) ತನ್ನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ 2020ರ ಮಾರ್ಚ್ 31ರವರೆಗೆ ಬುಧವಾರದಿಂದ ಕಾರ್ಯಚರಣೆಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಈ ವಲಯಕ್ಕೆ ಅಂದಾಜು ಶೇ.60ರಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿ ನಿಂತಿತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2019ರಿಂದ ಹರಡಿದ ಕೊರೋನಾವೈರಸ್ ಸೋಂಕು ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಭಾರತದ ಆತ್ಮವೇನಿಸಿದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಷ್ಟರಶಃ ನಲ್ಲಿಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 2019–20ರಲ್ಲಿ ಕೊರೋನಾ ವೈರಸ್ ಸೋಂಕು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹರಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಕೂಲಿಗಳಿಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಸಂಪಾದನೆ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಅವರ ಬದುಕು ದುಸ್ತರವಾಯಿತು.

ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೇ ಉಳಿದು ಬೇಸಾಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು 2020ರ ಕೊರೋನಾ ವೈರಸ್ ಸೋಂಕು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಕಂಗಾಲಾದರು. ಬೆಳೆದ ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಾಲಕ್ಕೆ ಮಾರುಕಟ್ಟಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಹಸುಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿ ಉಳಿದಿದ್ದನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದರು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕನಾರಿಕದಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಮೌಲ್ಯದ ಟನ್‌ಗಟ್ಟಲೆ ದ್ರಾಕ್ಷೀಯನ್ನು ಗೊಬ್ಬರದ ಗುಂಡಿಗೆ ಸುರಿಯಲಾಯಿತು. ಈವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಕಷ್ಟ ಎಂದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಮಾರುಕಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಇದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಗಂಟೆಯಾಗಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯ ದೊಡ್ಡಪುಸಿತ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಂಕಟವನ್ನೇ ತಂದೊಡ್ಡಿದೆ.

ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಜೆಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ, ಅಂದರೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ 16.5% ಮತ್ತು 43%. ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವು ಡ್ಯೂ(29%), ಶಾದ್ಯ ತೈಲ (32%), ಮತ್ತು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು (10%)ನೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಡ್ಯೂ ಮತ್ತು ಮಸಾಲೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಮುಂಬರುವ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮುಂಬರುವ ಶುತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಕೃಷಿ ಸಚಿವಾಲಯ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ದುಪ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ರಾಸಾಯನಿಕದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಕಂಪನಿಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ರಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳ ಆಮದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೊಂದಿಗಿನ ಆಹಾರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಹಣ್ಣಿಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಚಲಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಾರೆ, ಕಿರಾಣಿ, ಚಿಲ್ಲರೆ, ಸರಪಳಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ ಆದರೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕೊರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿವೆ.

ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದಾಗಿ, 41 ಲಕ್ಷ ಯುವಕರು ಉದ್ಯೋಗ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನೌಕರರ ಮೇಲೆ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಏಷ್ಟನ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಜಂಟಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. “ಎಷ್ಟ್ಯೂ ಹಾಗೂ ಪೆಸಿಫಿಕ್‌ಕ್ಷಿಲ್ ಕೋವಿಡ್-19 ಯುವ ಉದ್ಯೋಗ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ” ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಐಲೋಬ-ಎಡಿಟಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ 41 ಲಕ್ಷ ಯುವಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಏಳು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ” ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದಾಗಿ, ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಹಿನ್ನಡೆ ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ಕೊರೋನಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದಾಗಿ, 15 ರಿಂದ 24 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಯುವಕರಿಗಿಂತ 25 ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಯುವಕರು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪೆಚ್ಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಈ ರಿಷ್ಟ್ ಡೀಫ್ ಕಾಲೆಕ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಎಂದು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಎಂ.ಎಸ್.ಎಂ.ಇ ವಲಯವು ಜಿಡಿಪಿಯ 30%ರಿಂದ 35%ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ, ಇದು ಸೂಕ್ತ (99%), ಸಣ್ಣ (0,52%) ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ (0.01%) ಉದ್ಯಮದ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಬಿಹಾರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ನೋಂದಾಯಿತ ಎಂ.ಎಸ್.ಎಂ.ಇ.ಗಳಿವೆ. ಎಷ್ಟಿಂದ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಡಿಪಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದು 114 ಮೀಲಿಯನ್ ಜನರ ಉದ್ಯೋಗದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಹಕ ಸರಕುಗಳು, ಉಡುಪುಗಳು, ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಕುಸಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಎಂಎಸ್.ಎಂಇಗಳು ಇನ್ನೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ದ್ರವ್ಯತೆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಖರೀದಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಆನ್ ಲೈನ್ ವ್ಯಾಪಾರ/ಇಂಟನ್‌ಟ್ ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯ : ಇಂದಿನ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಆನ್ ಲೈನ್ ವ್ಯವಹಾರವು 950 ಬಿಲಿಯನ್ ಯು.ಎಸ್.ಡಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ

ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಭಾರತೀಯ ಜಿಡಿಪಿಗೆ 10% ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟುವೇ 19 ಅಂದರೆ ಉದ್ಯೋಗದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 8% ರಮ್ಮೆ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ವಿಭಾಗಗಳು ಗೃಹ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅರ್ಜೆಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು (50%), ಆರೋಗ್ಯ ವಿಭಾಗ (31%) ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪಾನೀಯ ವಲಯ (19%).

ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರೇರಿತ ತಾಂತ್ರಿಕ ಲಾಭದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಾವು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದರೆ ನಾವು ಏನನ್ನಾದರೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಆಗಮನದೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಲಯವು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಂತರಿಸಿದೆ. ಎಂಎಸ್‌ಸಿ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮನೆಯ ಆಯ್ದುಯಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಂತಹ ಪ್ರೇರಣೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು.

ಸಣ್ಣ ಚಿಲ್ಲರೆ ವಲಯಗಳಾದ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಮೊಟಾರು ಮಣಿಗೆಗಳು ಸಹ ಪೇಟಿಯಂ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಚಾನೆಲ್‌ಗಳಂತಹ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಈಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ಲ್ಯಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ, ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆರಾಮವಾಗಿ ಗೂಗಲ್ ತರಗತಿ ಕೊಡಿಗಳು ಜೂಮ್ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪ್ಲ್ಯಾಟ್ ಫಾರ್ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪರ್ಸನಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಸಾರ್ವೇರ್ ಅನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾಲೇಜು ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಶುಲ್ಕ ಪಾವತಿ, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದಾದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನಂತೆ. ಈ ಬಿಕ್ಕಪ್ಪು ಸೈರ್ಬರ್ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಸ್ವ-ಸೇವಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಇ-ಆಡಳಿತದಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕೊರೋನಾ ಎಂಬ ಮಹಾಮಾರಿಯಿಂದ ಇಡೀ ವಿಶ್ವವೇ ನಲುಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- Barclays. (2020). How will India lockdown play out for economy & markets: 4 scenarios. Economic Times.
<https://economictimes.indiatimes.com/markets/stocks/news/how-will-india-lockdown-play-out-for-economy-markets-4scenarios/articleshow/74804087.cms>
- Jan Saahas Survey. (2020). Lockdown is only the beginning of misery for India's migrant labourers. Quartz.com.
<https://qz.com/india/1833814/coronavirus-lockdown-hits-india-migrant-workers-pay-food-supply/>

- Monika Chaudhary. P. R. Sodani and Shankar Das. (2020). Effect of COVID-19 on Economy in India: Some Reflections for Policy and Programme, Journal of Health Management, Vol 22(2), Pp. 169-180.
- The Hindu. (2019). Unemployment rate at 45-year high, confirms Labour Ministry data.
- United Nations. (2020). Economic and social survey of Asia and the Pacific. Economic and Social Commission for Asia and the Pacific Decade of Action (ESCAP).

